

Savjetodavna služba u biljnoj proizvodnji

Biotehnički institut - Trg Kralja Nikole bb, 81000 Podgorica
Tel: 081 206 713 Fax: 081 206 712 Mail: extension-pg@cg.yu

INTENZIVAN UZGOJ KONTINENTALNOG VOĆA

Savremena voćarska proizvodnja sa uvođenjem nove, savremene tehnologije proizvodnje voća ovu granu poljoprivrede svrstava u visokoprofitabilne djelatnosti. Konkretno, gusta sadnja voćaka na slabo bujnim podlogama, uvođenje novog i savremenog sortimenta, smanjen udio radne snage uz zaštitu zasada od vremenskih neprilika je recept uspješne proizvodnje voća koji bi trebalo da usvoje i prihvate i voćari u Crnoj Gori.

Trenutno stanje u voćarskoj proizvodnji, karakteriše poluintenzivna ili ekstenzivna voćarska proizvodnja, velik razmak sadnje, loša priprema zemljišta, nepravilno formirani uzgojni oblici gajenja, čest izostanak rezidbe ili njeno nestručno izvođenje, štete od grada i gubici usled napada bolesti i štetočina, zastareo sortiment i sl.

Prostora za napredak u voćarskoj proizvodnji svakako ima. Da bi proizvođači kontinentalnog voća u Crnoj Gori bili bliže upoznati sa ovakvim načinom proizvodnje Savjetodavna služba u biljnoj proizvodnji i Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede ove godine će realizovati projekat podizanja demonstracionih ogleda intenzivne proizvodnje kontinentalnog voća. Tako bi se poljoprivredni proizvođači, neposredno na licu mjesta mogli uvjeriti o prednostima ovakvog podizanja voćnjaka.

Na ovakav način podizanja zasada maksimalno se iskorišćava zemljište, imajući u vidu da su parcele za podizanje voćnjaka uglavnom limitirane manjim površinama. Kod ovakvog načina uzgoja moguće je velikom gustinom sadnje (3.000-4.000) sadnica po hektaru uz ostvarenje visokih, kvalitetnih i redovnih prinosa ostvariti bolji rezultati nego kod dosadašnjeg načina proizvodnje voća. U ovakvom sistemu uzgoja i sa relativno malih površina od 3-5.000m² moguće je ostvariti dobar prinos a samim tim i prihod, bez obzira da li se radi o osnovnoj ili dopunskoj djelatnosti domaćinstva.

Kod ovakve proizvodnje improvizacija nije dopuštena i da bi zasad u potpunosti dao ono što se od njega očekuje, potrebno je odraditi sve neophodne operacije koje ovakav način uzgoja zahtijeva.

Nakon odabira parcele namijenjene za budući voćnjak, potrebno je izvršiti pedološko-hemijsku analizu zemljišta. Na osnovu rezultata analize zemljišta, vrši se popravka plodnosti zemljišta, do nivoa koji to zahtijeva voćna vrsta koja će se gajiti. Obradu zemljišta (rigolovanje ili duboko oranje sa podrivanjem), ravnanje parcele i unošenje analizom zemljišta preporučenih količina stajskog i mineralnih đubriva potrebno je uraditi tokom jeseni.

Takodje tokom jeseni, postavlja se konstrukcija za protivgradnu mrežu (stubovi, žica i mreže), koji osim zaštite zasada od grada imaju i ulogu u obezbjedjivanju naslona za posadjene sadnice. Takodje ova konstrukcija služi i za lakše formiranje predviđenog uzgojnog oblika.

Postavljeni stubovi za protivgradnu mrežu

Uporedo sa postavljanjem konstrukcije, razvodi se centalna i sekundarna mreža sistema za navodnjavanje, s tim što se cijevi sa kapljačima razvode duž svakog reda i kače za najdonju žicu.

Sadnja se obavlja na proljeće. Za sadnju se koristi sertifikovan sadni materijal sa prevremenim grančicama (KNIP sadnice sa oznakama 3+,5+ ili 7+ u zavisnosti koliko imaju na sebi prevremenih grančica).

Zemljište se u voćnjaku zatravi, nema medjuredne obrade a neophodna voda i hraniva se preko sistema za navodnjavanje i fertirigacijom (ishrana preko sistema za navodnjavanje) održavaju u optimalnom stanju, za određenu voćnu vrstu. Trava u redu se koristi kao malč i zeleniše djobrivo.

Kao uzgojni oblik najčešće se koriste oblici vretena i njihove modifikacije (vitko vreteno, super vreteno, sjeverno holandsko vreteno). Kod ovakvog načina uzgoja najčešće se koristi medjuredni razmak oko 3 m red od reda, dok se sadnja u redu obavlja na rastojanju od 0,5-1,2 m. u zavisnosti od odabranog uzgojnog oblika.

Zimska rezidba je dosta redukovana jer se pomotehničkim mjerama (povijanjem, razvodjenjem i savijanjem grana), podstiče ranija rodnost. Uslov za ovakvu rezidbu je pravovremena i kvalitetno odradjena zelena rezidba.

Proredjivanje plodova vrši se hemijskim putem, po savjetu stručnjaka, kada i u kojoj fazi razvoja plodova to odraditi, sa kojim sredstvom i u kojoj koncentraciji. Na ovaj način se omogućava maksimalna količina plodova ekstra i prve klase sa obojenošću plodova karakterističnim za gajenu sortu.

Mjere zaštite zasada od bolesti i štetočina sprovode se na bazi preporuke stručnjaka zaštite bilja uz konstantno praćenje agro-meteoroloških parametara i prognoze pojave i intenziteta patogena.

Protivgradne mreže daju dodatnu sigurnost proizvodnji. Negativan uticaj i štete od grada izbjegavaju se na način što se početkom vegetacije mreže rašire (ljetnji položaj) a krajem vegetacije skupe (zimski položaj) mreža.

Zimski položaj protivgradnih mreža

Ljetni položaj protivgradnih mreža

Podizanje zasada bez protivgradnih mreža predstavlja veliki rizik. Posljedice grada osjećaju se i u narednim godinama smanjenjem prinosa i većim troškovima za sanaciju zasada, većim prisustvom bolesti i štetočina u samom zasadu, a usled jačeg oštećenja može doći i do propadanja samog voćnjaka. Na krajevima protivgradnih mreža moguće je postaviti i mreže za zasjenu, tako da se sprečavaju pojave ožegotina od sunca na plodovima, a one imaju i ulogu u sprečavanju prolaska ptica i insekata koji mogu prouzročiti oštećenja plodova.

Protivgradna i mreža za zasjenu

Kod ovakvog načina podizanja voćnjaka, na jesen u prvoj godini sadnje, ostvaruje se i određen prinos, koji se u zavisnosti o kojoj se voćnoj vrsti radi kreće od 1,5-3,0 t/ha. a u punom rodu od 50-90 t plodova /ha.

Izuzetan kvalitet i prinos – mlad zasad starosti 4 godine

Uvodjenjem i usvajanjem ovakvog načina proizvodnje kontinentalnog voća, sektor voćarstva bi u relativno kratkom roku mogao postići značajan napredak u kvantitetu i kvalitetu ponude voća, a takodje bio i siguran izvor prihoda za proizvođače.

Cijena podizanja 1 hektara ovakvog zasada se kreće od 30-35.000€, u zavisnosti od voćne vrste, ali imajući u vidu rezultate koji se ostvaruju u proizvodnji, za relativno kratko vrijeme investicija vraća uložena sredstva.

Grozdanić Rajko, dipl. inž. polj.